

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یا رب این سال را مباد افول

گزارش عملکرد حمل و نقل ریلی سال ۱۴۰۱

منبع: ماهنامه آماری ۱۲ ماهه شرکت راه آهن ج.ا.ا.

گزارش منتشر شده پیشین، برآورد عملکرد بخش حمل و نقل ریلی کشور در سال ۱۴۰۱ بود که بر مبنای ماهنامه آماری ۱۱ ماهه شرکت راه آهن ج.ا.ا. تهیه شده بود. در این گزارش، آمار عملکردی بر مبنای ماهنامه ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۱ ارائه شده است. ضمن اینکه در گزارش پیشین شاخص متوسط بهره‌وری ماهیانه واگن‌های باری اشتباه محاسبه شده بود که در این گزارش اصلاح شده است.

گروه مطالعات سیاست گذاری و پایش فضای کسب و کار انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته می کوشد با تهیه گزارش های آماری، تصویری شفاف از عملکرد گذشته صنعت و اثرات آن روی شاخص های مختلف حمل و نقل ریلی تهیه و منتشر نماید.

این گزارش های آماری ضمن فراهم نمودن ابزارهای تحلیلی برای شرکت های عضو انجمن، مدیران و کارشناسان بخش خصوصی و دولتی، آنها را در اتخاذ تصمیمات مبتنی بر شرایط واقعی در دو سطح سیاست گذاری کلان و بنگاهداری یاری می کند.

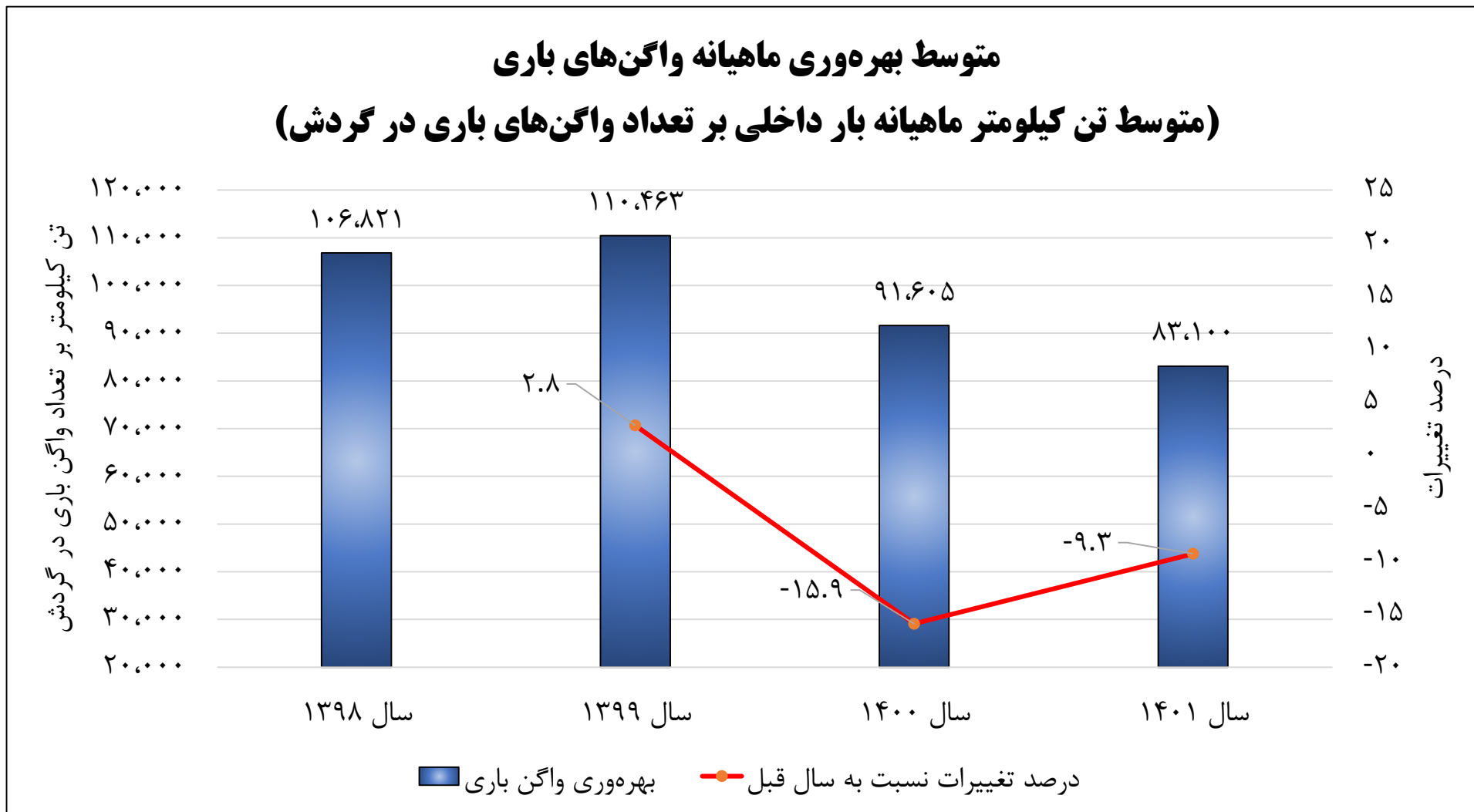
گزارش پیش رو شاخص های مهم این صنعت را در بازه های سالیانه و ۳ ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ با دوره های گذشته مقایسه می کند. امید است با افزایش دقت و جامعیت تصمیمات مدیران بر مبنای آمار و اطلاعات به روز، شاهد بهبود و پیشرفت در صنعت حمل و نقل ریلی باشیم.

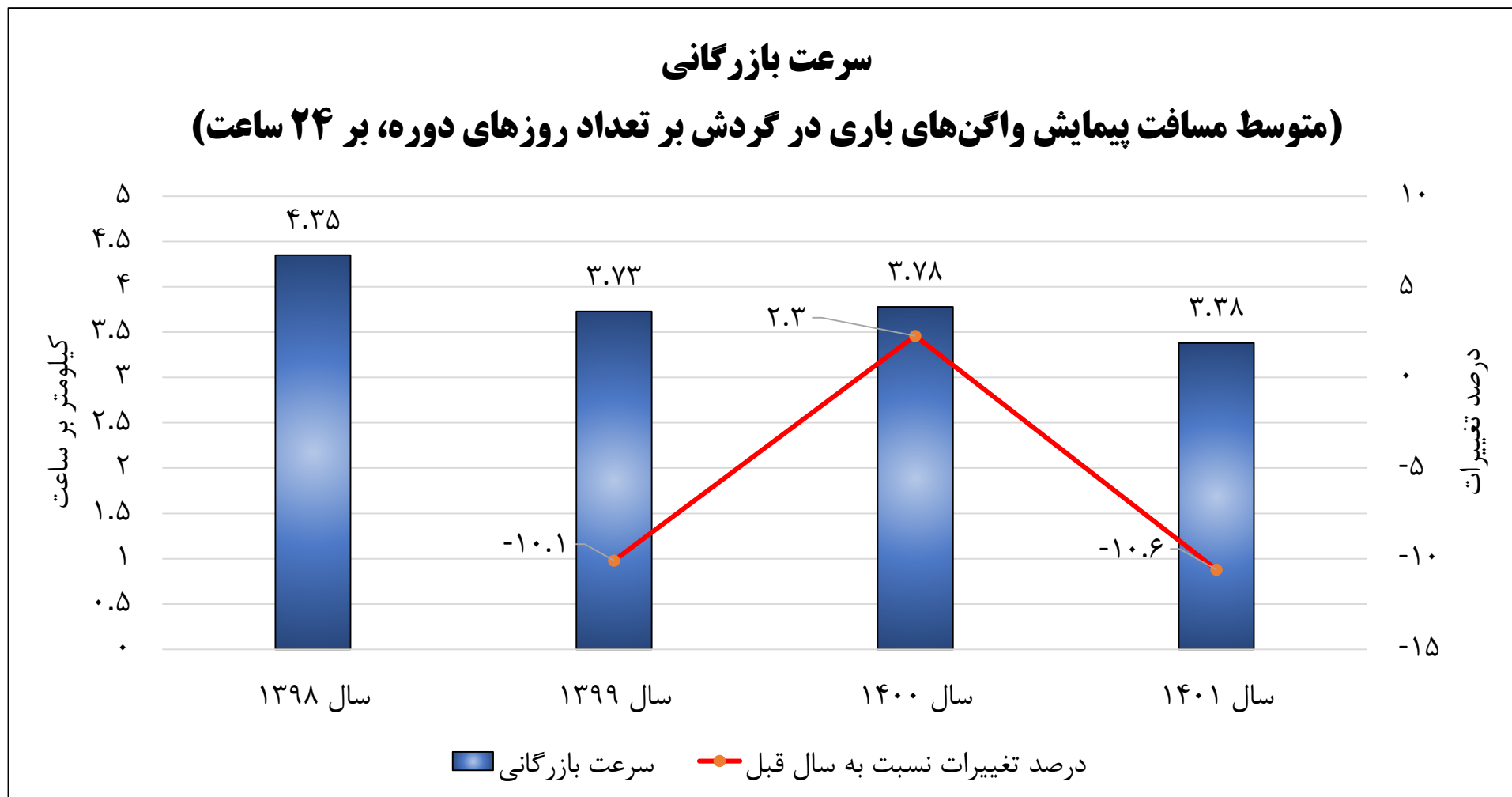
شاخص های بخش باری

شاخص های بخش مسافری

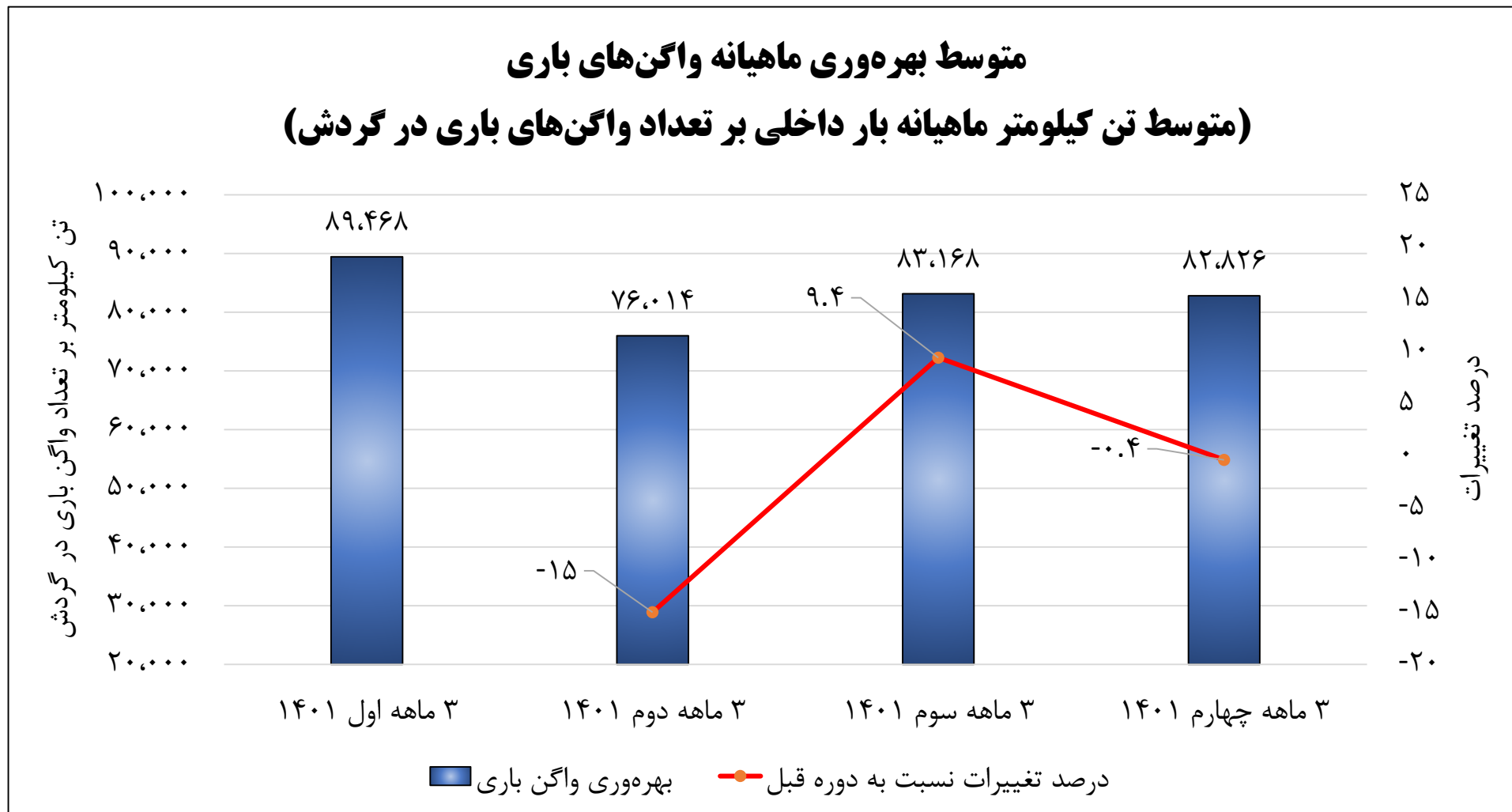
شاخص های بخش نیروی کشش

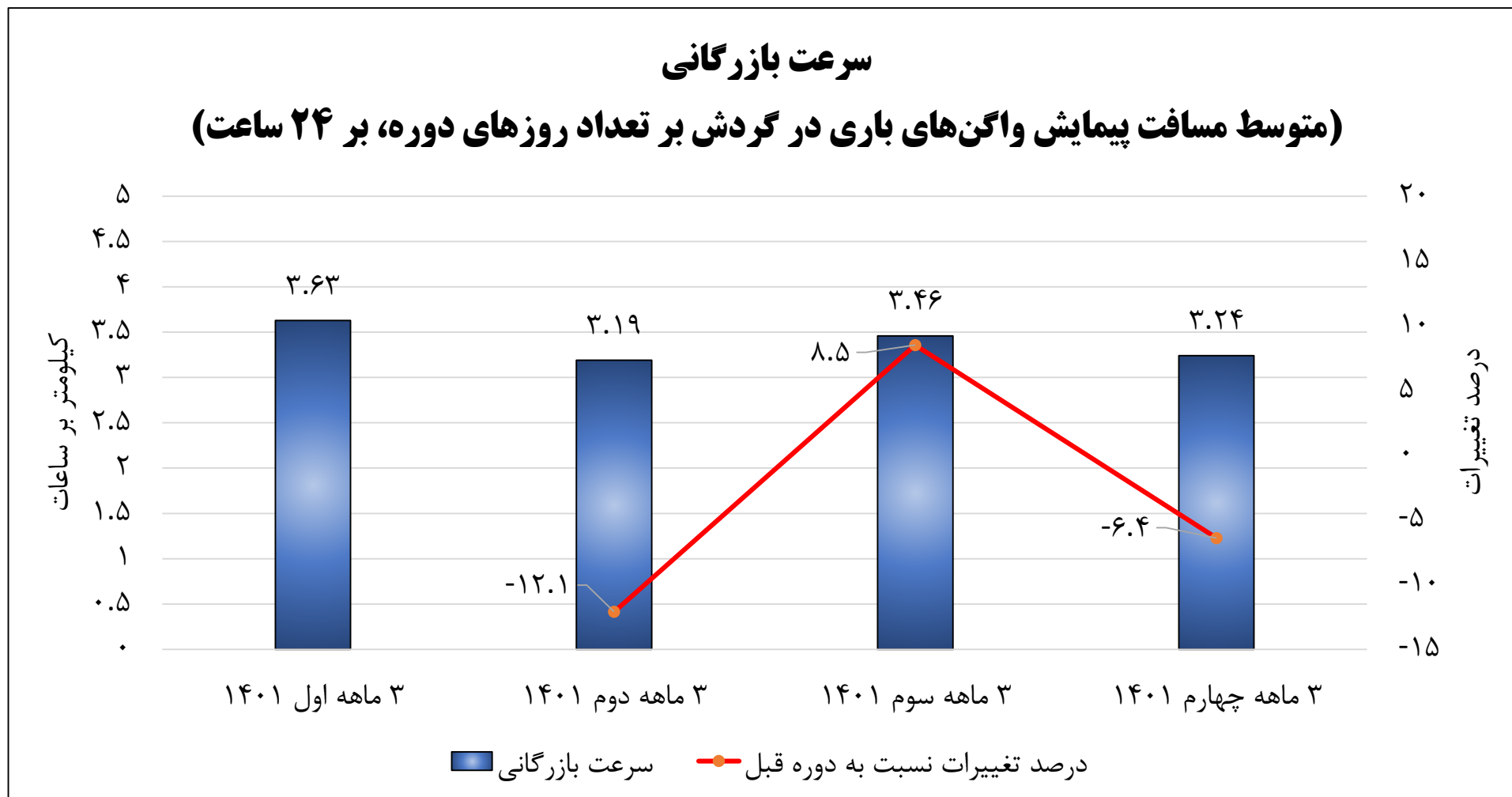
شاخص	واحد	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
تناژ داخلی	هزار تن	۴۶/۳۵۴	۴۹/۷۵۸	۴۴/۹۷۴	۴۳/۰۰۶
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۷.۳	-۹.۶	-۴.۴
تناژ ترانزیت	هزار تن	۶۲۲	۸۰۷	۱/۹۳۸	۱/۴۳۳
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۲۹.۷	۱۴۰.۱	-۲۶.۱
تناژ کل	هزار تن	۴۶/۹۷۶	۵۰/۵۶۵	۴۶/۹۱۲	۴۴/۴۳۹
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۷.۶	-۷.۲	-۵.۳
تن کیلومتر داخلی	میلیون تن کیلومتر	۳۲/۹۸۲	۳۵/۰۵۳	۳۰/۰۶۷	۲۸/۸۲۴
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۶.۳	-۱۴.۲	-۴.۱
تن کیلومتر ترانزیت	میلیون تن کیلومتر	۶۶۴	۹۱۰	۲/۸۲۵	۱/۴۲۵
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۳۷.۰	۲۱۳.۴	-۵۰.۰
تن کیلومتر کل	میلیون تن کیلومتر	۳۳/۶۴۶	۳۵/۹۶۳	۳۲/۹۱۹	۳۰/۲۴۹
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۶.۹	-۸.۵	-۸.۱
تعداد واگن باری در گردش	دستگاه	۲۵/۷۳۰	۲۶/۴۴۴	۲۷/۳۵۲	۲۸/۹۰۵
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۲.۸	۳.۴	۵.۷
مسافت پیمایش واگن ها	میلیون کیلومتر	۹۸۰	۸۶۳	۹۰۶	۸۵۶
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	-۱۱.۹	۵.۰	-۵.۵
متوسط بهره وری ماهیانه واگن های باری	تن کیلومتر به ازای هر واگن	۱۰۶/۸۲۱	۱۱۰/۴۶۳	۹۱/۶۰۵	۸۳/۱۰۰
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۲.۸	-۱۵.۹	-۹.۳
سرعت بازرگانی واگن های باری	کیلومتر بر ساعت	۴.۳۵	۳.۷۳	۳.۷۸	۳.۳۸
	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	-	۱۰.۱	۲.۳	-۱۰.۶

شاخص	واحد	۳ ماهه اول ۱۴۰۱	۳ ماهه دوم ۱۴۰۱	۳ ماهه سوم ۱۴۰۱	۳ ماهه چهارم ۱۴۰۱
تناژ داخلی	هزار تن	۱۱/۶۷۴	۹/۸۱۴	۱۰/۹۵۵	۱۰/۴۹۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۵.۹	۱۱.۶	-۴.۲
تناژ ترانزیت	هزار تن	۴۲۶	۳۱۹	۳۲۱	۳۶۷
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۲۵.۱	۰.۶	۱۴.۳
تناژ کل	هزار تن	۱۲/۱۰۰	۱۰/۱۳۳	۱۱/۲۷۶	۱۰/۸۶۳
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۶.۳	۱۱.۳	-۳.۷
تن کیلومتر داخلی	میلیون تن کیلومتر	۷/۵۱۸	۶/۵۳۵	۷/۳۰۹	۷/۳۹۰
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۳.۱	۱۱.۸	۱.۱
تن کیلومتر ترانزیت	میلیون تن کیلومتر	۵۸۷	۲۵۹	۲۶۵	۳۱۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۵۵.۹	۲.۳	۱۸.۵
تن کیلومتر کل	میلیون تن کیلومتر	۸/۱۰۵	۶/۷۹۴	۷/۵۷۴	۷/۷۰۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۶.۲	۱۱.۵	۱.۷
تعداد واگن باری در گردش	دستگاه	۲۸/۰۱۰	۲۸/۶۵۷	۲۹/۲۹۴	۲۹/۷۴۱
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۲.۳	۲.۲	۱.۵
مسافت پیمایش واگن ها	میلیون کیلومتر	۲۲۷	۲۰۴	۲۱۹	۲۰۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۰.۱	۷.۴	-۵.۹
متوسط بهره وری ماهیانه واگن های باری	تن کیلومتر به ازای هر واگن	۸۹/۴۶۸	۷۶/۰۱۴	۸۳/۱۶۸	۸۲/۸۲۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۵.۰	۹.۴	-۰.۴
سرعت بازرگانی واگن های باری	کیلومتر بر ساعت	۳.۶۳	۳.۱۹	۳.۴۶	۳.۲۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱۲.۱	۸.۵	-۶.۴

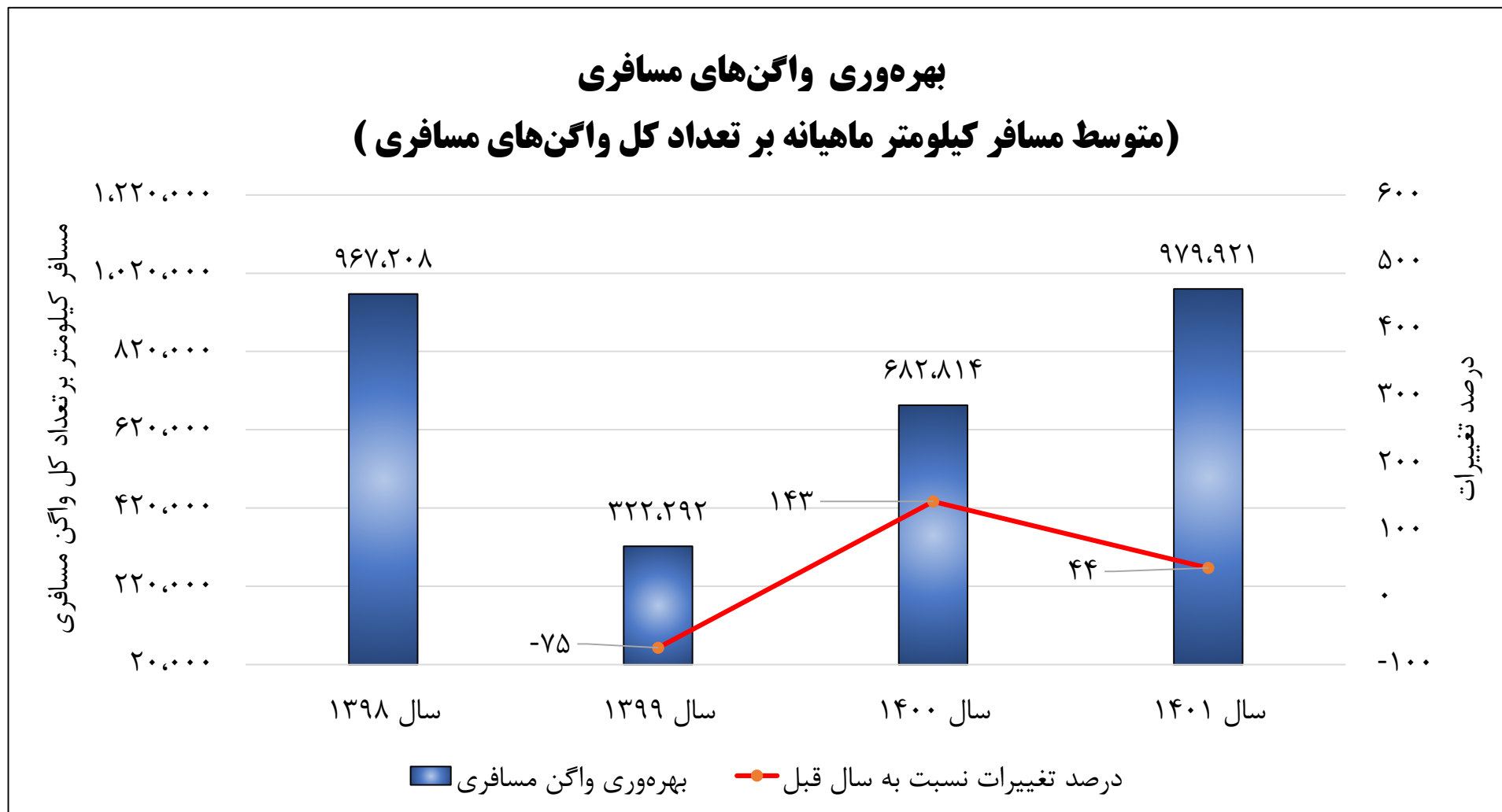

شاخص های بخش باری

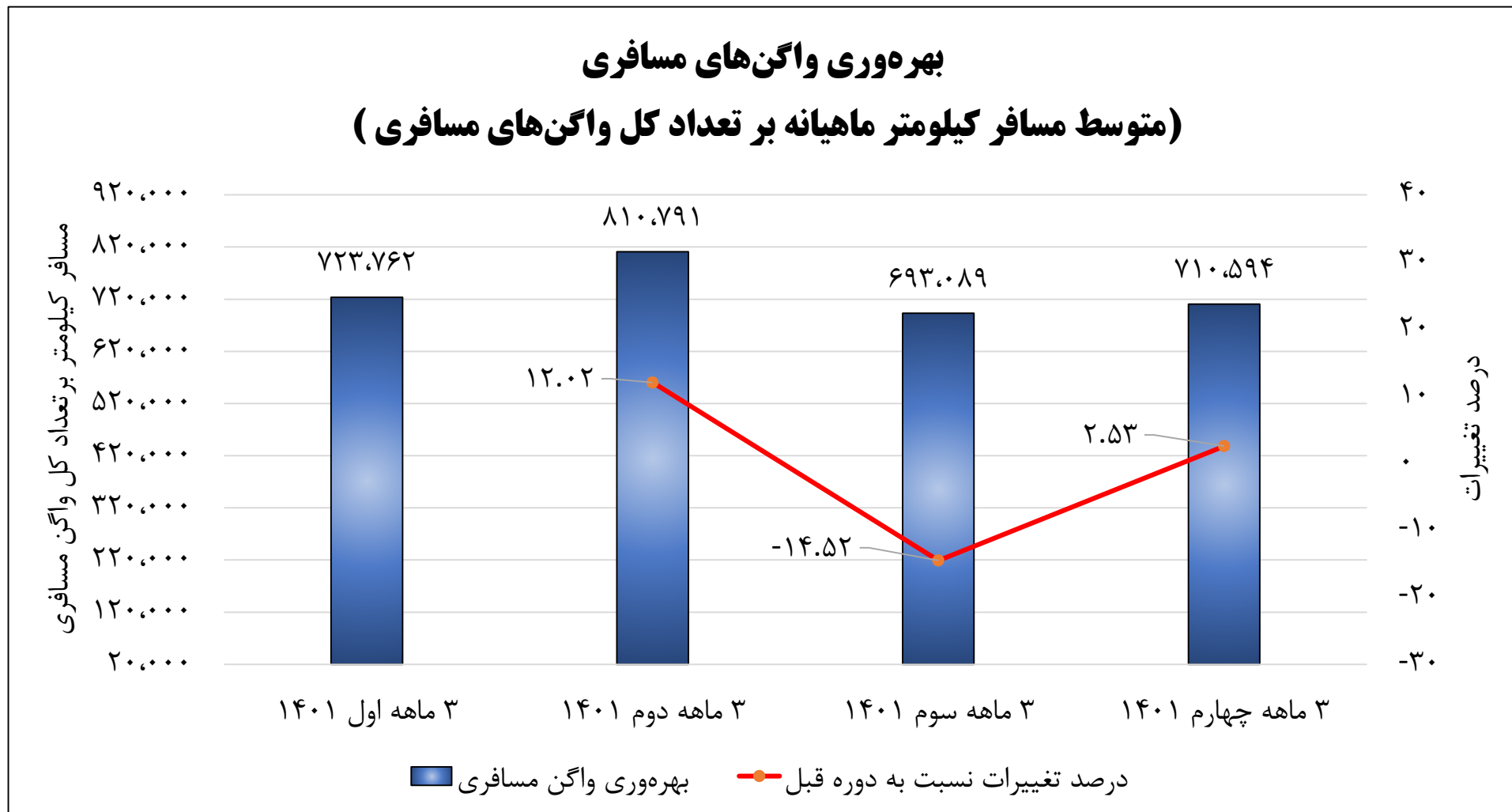
شاخص های بخش مسافری

شاخص های بخش نیروی کشش

شاخص	واحد	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
تعداد مسافر	هزار نفر	۲۸/۵۹۱	۱۰/۹۰۷	۲۰/۶۰۱	۲۹/۶۶۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۶۱.۹	۸۸.۹	۴۴.۰
مسافر کیلومتر	میلیون نفر کیلومتر	۱۵/۱۹۰	۵/۱۰۸	۱۱/۰۳۷	۱۵/۹۱۰
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۶۶.۴	۱۱۶.۱	۴۴.۲
تعداد کل واگن مسافری	دستگاه	۱/۷۴۵	۱/۷۶۱	۱/۷۹۶	۱/۸۰۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۰.۹	۲.۰	۰.۴
متوسط بهره‌وری ماهیانه واگن های مسافری	مسافر کیلومتر به ازای هر واگن	۹۶۷/۲۰۸	۳۲۲/۲۹۲	۶۸۲/۸۱۴	۹۷۹/۹۲۱
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۷۵	۱۴۳	۴۴

شاخص	واحد	۳ ماهه اول ۱۴۰۱	۳ ماهه دوم ۱۴۰۱	۳ ماهه سوم ۱۴۰۱	۳ ماهه چهارم ۱۴۰۱
تعداد مسافر	هزار نفر	۶/۹۶۶	۷/۸۰۰	۷/۲۶۶	۷/۶۳۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۱۲.۰	-۶.۸	۵.۱
مسافر کیلومتر	میلیون نفر کیلومتر	۳/۹۱۷	۴/۳۸۸	۳/۷۵۱	۳/۸۵۰
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۱۲.۰	-۱۴.۵	۲.۶
تعداد کل واگن مسافری	دستگاه	۱/۸۰۴	۱/۸۰۴	۱/۸۰۴	۱/۸۰۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۰.۰	۰.۰	۰.۱
متوسط بهره‌وری ماهیانه واگن‌های مسافری	مسافر کیلومتر به ازای هر واگن	۷۲۳/۷۶۲	۸۱۰/۷۹۱	۶۹۳/۰۸۹	۷۱۰/۵۹۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۱۲.۰۲	-۱۴.۵۲	۲.۵۳

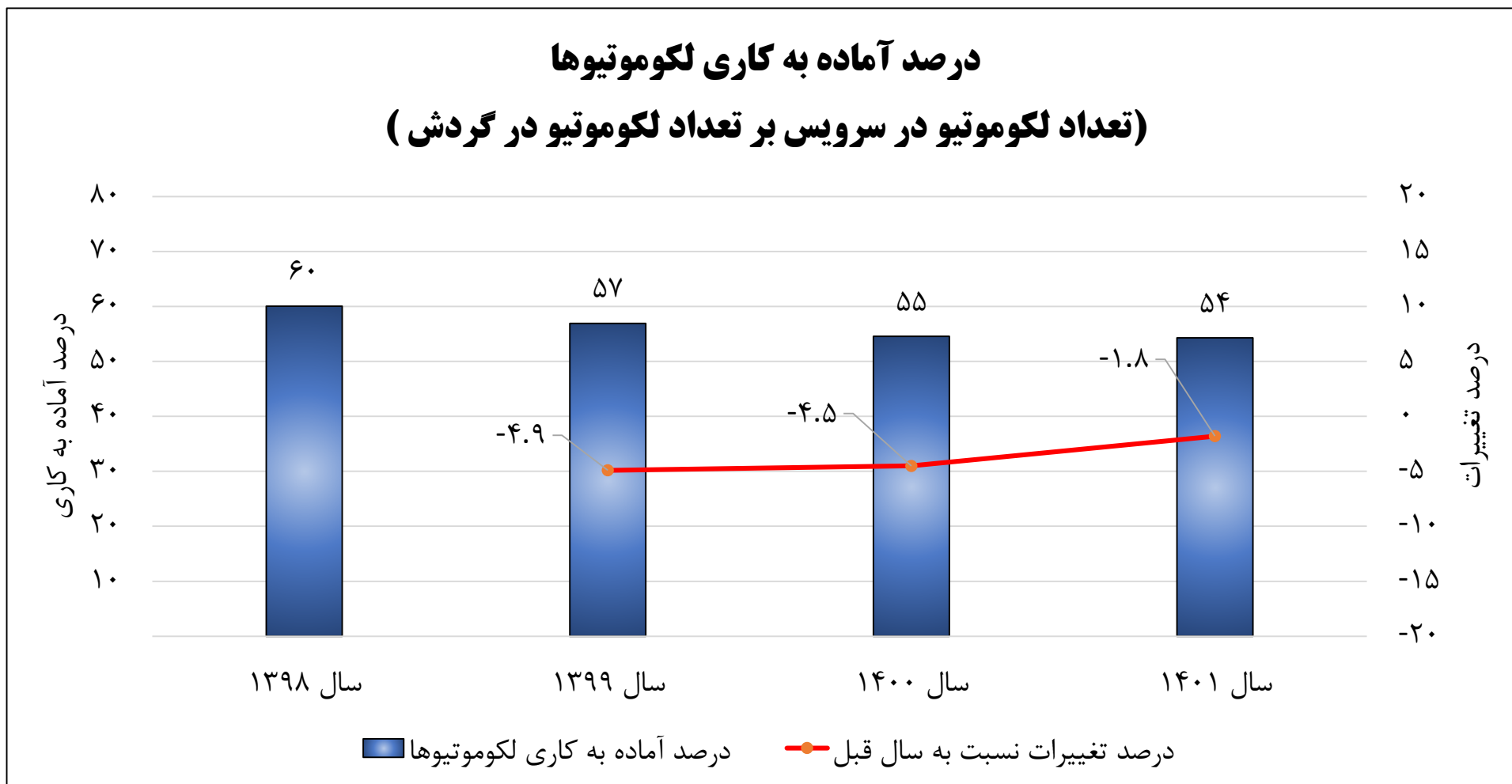

شاخص های بخش باری

شاخص های بخش مسافری

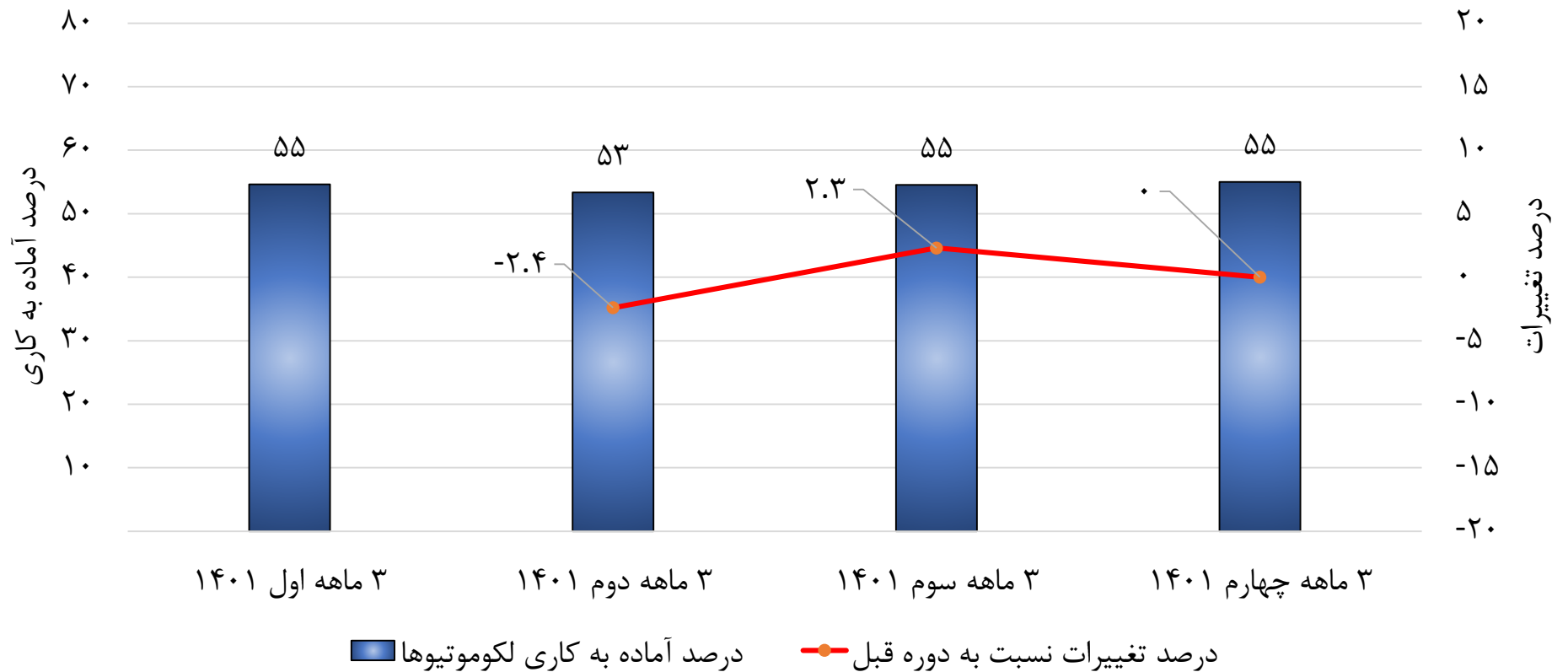
شاخص های بخش نیروی کشش

شاخص	واحد	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱
تعداد لکوموتیو در سرویس	دستگاه	۵۷۳	۵۴۳	۵۲۱	۵۲۶
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۵.۲	-۴.۱	۱.۰
تعداد کل لکوموتیو	دستگاه	۹۵۴	۹۵۴	۹۵۵	۹۷۳
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۰.۰	۰.۱	۱.۹
درصد آماده به کاری لکوموتیوها	درصد	۶۰	۵۷	۵۵	۵۴
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۴.۹	-۴.۵	-۱.۸

شاخص	واحد	۳ ماهه اول ۱۴۰۱	۳ ماهه دوم ۱۴۰۱	۳ ماهه سوم ۱۴۰۱	۳ ماهه چهارم ۱۴۰۱
تعداد لکوموتیو در سرویس	دستگاه	۵۲۴	۵۱۷	۵۳۳	۵۳۷
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۱.۳	۳.۱	۰.۸
تعداد کل لکوموتیو	دستگاه	۹۵۹	۹۶۹	۹۷۷	۹۸۷
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	۱.۰	۰.۸	۱.۰
درصد آماده به کاری لکوموتیوها	درصد	۵۵	۵۳	۵۵	۵۵
	درصد تغییرات نسبت به دوره قبل	-	-۳.۰	۲.۳	۰.۰

درصد آماده به کاری لکوموتیوها (تعداد لکوموتیو در سرویس بر تعداد لکوموتیو در گردش)

- متوسط بهره‌وری ماهیانه واگن‌های باری در سال ۱۴۰۱ افت ۹.۳ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ داشته است. در همین مدت سرعت بازرگانی واگن‌های باری با افت ۱۰.۶ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ به عدد ۳.۳۸ کیلومتر بر ساعت رسیده است. از طرفی هر دو این شاخص‌ها در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱ نسبت به سه ماهه سوم افت داشته‌اند، به‌طوری که متوسط بهره‌وری ماهیانه واگن‌های باری با افت ۰.۴ درصدی به کمتر از ۸۳ هزار تن-کیلومتر و سرعت بازرگانی واگن‌های باری با افت ۶.۴ درصدی به ۳.۲۴ کیلومتر بر ساعت رسیده است. همچنین تن-کیلومتر بار ترانزیتی ریلی که در سال ۱۴۰۰ رشد جهشی نسبت به سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ داشت، در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ افت ۵۰ درصدی داشته است.
- در سال ۱۴۰۱ بهره‌وری واگن‌های مسافری با تسکین محدودیت‌های کرونایی نسبت به سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۳۹۹ رشد زیادی داشته است. بخش مسافری ریلی در سال ۱۴۰۱ با جابجایی ۲۹.۷ میلیون مسافر و ۱۵.۹ میلیارد نفر-کیلومتر، بهترین عملکرد را طی ۴ سال گذشته داشته است. عملکرد بخش مسافری سال ۱۴۰۱ از نظر تعداد بلیت رکورد قبلی (۲۸.۸ میلیون نفر) متعلق به سال ۱۳۸۹ را پشت سر گذاشته اما همچنان از نظر شاخص نفر-کیلومتر نسبت به رکورد قبلی (۱۷.۹ میلیارد نفر-کیلومتر) متعلق به سال ۱۳۹۰ به اندازه ۱۱ درصد کمتر است.
- تعداد لکوموتیو آماده به کار در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد ۱ درصدی داشته و به‌طور متوسط، ۵ دستگاه لکوموتیو به تعداد روزانه لکوموتیوهای آماده به کار، افزوده شده است. این در حالی است که مطابق با آمار موجود در ماهنامه ۱۲ ماهه شرکت راه آهن ج.ا.ا. موجودی سرمایه‌ای لکوموتیوها از ۹۵۸ دستگاه در فروردین ماه به ۹۸۸ دستگاه در اسفند ماه رسیده و ۳۰ لکوموتیو به شبکه حمل و نقل ریلی کشور اضافه شده است.

در سال ۱۴۰۱ انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته با انتشار منظم آمار عملکردی سه ماهه، بر لزوم توجه بیشتر مسئولین به این صنعت برای جلوگیری از تداوم افت های مخرب تاکید داشته است. اندک تاملی در آمار عملکردی حمل بار ریلی نشان می دهد که این بخش از سال ۱۳۹۹ به بعد همواره با مشکلات متعددی دست و پنجه نرم می کند. سرریز این مشکلات در صنایع و معادن متکی به بخش حمل بار ریلی آثار منفی مشهودی به شکل کاهش بهره وری این صنایع (از جمله در صنعت فولاد) داشته است.

بخش حمل و نقل ریلی مسافری نیز اگرچه با عبور از دوره همه گیری ویروس کرونا به شرایط عادی خود بازگشته است، اما قیمت گذاری دستوری بلیت های مسافری و سایر مشکلات اقتصادی حیات شرکت های خصوصی ریلی مسافری را به خطر انداخته است.

اولین و مهم ترین گلوگاه صنعت حمل و نقل ریلی کشور طی سال های اخیر، کمبود تعداد لکوموتیو آماده به کار بوده است. بررسی آمار نشان می دهد که با وجود افزایش تعداد کل لکوموتیوها، آماده به کاری این ناوگان تغییر محسوسی نداشته است. به نظر می رسد که ضعف بخش دولتی در تعمیر و نگهداری لکوموتیوهای تحت مالکیت خود موجب شده تا هر روز موتور تعداد بیشتری از لکوموتیوها خاموش شود. به منظور رفع سریع این مشکل، این انجمن کماکان پیشنهاد می کند راه آهن نسبت به واگذاری مزایده ای لکوموتیوهای سرد و زمین گیر (در قالب فروش یا ROO) به بخش خصوصی اقدام نماید تا در زمان اندکی تعداد بیشتری از لکوموتیوهای نیازمند تعمیر به مدار خدمت وارد شوند.

امید می رود با تدبیر مسئولین محترم راه آهن و حمایت کافی از سوی دولت و مجلس، در سال ۱۴۰۲ شاهد توقف دوره افول بخش حمل و نقل ریلی کشور و ایجاد روند صعودی در آن باشیم.